

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 1To/96/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5920010196
Dátum vydania rozhodnutia: 08. 12. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Monika Liptáková
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2020:5920010196.1

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Moniky Liptákovvej a sudcov JUDr. Vladimíra Kuráka a Mgr. Anny Mihálikovej, na neverejnom zasadnutí konanom 8. decembra 2020 prejednal odvolanie podané obžalovaným G. J., nar. XX.X.XXXX, proti rozsudku Okresného súdu Ružomberok, sp.zn. 1T/38/2020 zo dňa 25.9.2020 a takto

rozhodol:

Podľa § 321 ods. 1 písm. b) Tr. por. z r u š u j e rozsudok Okresného súdu Ružomberok, sp.zn. 1T/38/2020 zo dňa 25.9.2020 vo výroku o uznanej vine a treste odňatia slobody.

Podľa § 322 ods. 1 Tr. por. vec v r a c i a súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

odôvodnenie:

Rozsudkom Okresného súdu Ružomberok, sp.zn. 1T/38/2020 zo dňa 25.9.2020 bol obžalovaný G. J. uznaný vinný, že:

hoci je ako biologický otec povinný plniť vyživovaciu povinnosť na svojho maloletého syna G. J. ml., nar. XX.XX.XXXX, čo mu vyplýva z ustanovenia § 62 Zákona o rodine aj z rozsudku Okresného súdu Ružomberok číslo konania 5C/257/2007-23 zo 6.12.2007, podľa ktorého bol povinný platiť výživné vo výške 702,- Slovenských korún (23,30 eur) mesačne počnúc od 7.1.2008, kedy tento rozsudok nadobudol právoplatnosť, a to vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky maloletého P. J., nar. XX.X.XXXX, trvalé bydlisko v O., G. Y. XXXX/X, pričom obvinenému bola v ďalšom období od 1.7.2008 až do 12.5.2015 výška vyživovacej povinnosti pre účely trestného konania posudzovaná ako minimálne výživné formou predbežnej otázky podľa § 7 odsek 1 Trestného zákona na základe ustanovenia § 62 ods. 3 Zákona o rodine a Zákona č. 601/2003 Z.z. o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení v sume 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrované nepľnoleté dieťa, a to v období od 1.7.2008 do 30.6.2009 vo výške 24,50 eur, od 1.7.2009 do 30.6.2010 vo výške 25,36 eur, od 1.7.2010 do 30.6.2011 vo výške 25,38 eur, od 1.7.2011 do 30.6.2012 vo výške 26,- eur, od 1.7.2012 do 30.6.2013 vo výške 26,65 eur a od 1.7.2013 do 12.5.2015 vo výške 27,13 eur, následne bol počnúc od 13.5.2015, kedy nadobudol právoplatnosť ďalší rozsudok Okresného súdu Ružomberok číslo konania 7P/66/2014-67 z 28.4.2015 povinný platiť na maloletého G. J. zvýšené výživné v sume 85,- eur mesačne, vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky maloletého P. J., túto vyživovaciu povinnosť si v období od 7.1.2008 až doteraz, t.j. 25.9.2020 v O., vo Veľkej Británii a všade tam, kde sa v uvedenom období zdržiaval, úmyselne riadne a pravidelne neplnil a za celé toto obdobie zaplatil v roku 2008 len v novembri sumu 139,81 eur (4 212,- Slovenských korún) a v decembri dvakrát po 23,30 eur (702,- Slovenských korún), v roku 2009 zaplatil vo februári a v marci sumu 23,30 eur, v apríli sumu 35,- eur, v júni sumu 23,30 eur, v auguste dvakrát po 23,30 eur, v mesiacoch október až december po 23,30 eur, v roku 2010 zaplatil v mesiacoch január až apríl, jún až september a november až december po 23,30 eur, v roku 2011 zaplatil v marci sumu 23,30 eur, v apríli sumu 69,90 eur, v júli sumu 23,30 eur a v septembri sumu

69,90 eur, v roku 2012 zaplatil v marci sumu 23,30 eur, v roku 2013 nezaplatil žiadne výživné, v roku 2014 zaplatil v apríli sumu 75,- eur a v novembri sumu 81,39 eur, v roku 2015 zaplatil v júni sumu 81,45 eur a v auguste sumu 81,69 eur, v roku 2016 zaplatil v septembri sumu 82,- eur, v rokoch 2017 a 2018 nezaplatil žiadne výživné, v roku 2019 zaplatil vo februári sumu 82,- eur a v auguste sumu 109,20 eur a v roku 2020 v máji zaplatil sumu 110,- eur, okrem toho doteraz nezaplatil žiadne výživné, pričom na výživu maloletého ani inou formou ničím neprispel, čím spôsobil na výživnom celkový dlh vo výške 6 243,10 eur k rukám matky P. J., pričom obvinený si je vedomý svojej vyživovacej povinnosti voči synovi G. J. ml., kým žil v Slovenskej republike, nevyvíjal dostatočné úsilie na to, aby si našiel zamestnanie s takým príjmom, aby mohol riadne a pravidelne uhrádzať výživné aspoň v minimálnej výške, v období od 25.9.2007 do 16.1.2008 vykonával nepodmienečný trest odňatia slobody v ÚVTOS pre mladistvých v Martine, kde nenahlásil vyživovaciu povinnosť na svojho syna G., počas ďalšieho výkonu trestu v tomto ústave od 19.6.2008 do 5.2.2009 síce nahlásil túto vyživovaciu povinnosť a bol zaradený do práce, ale zrážky výživného mu neboli vykonávané, v Slovenskej republike bol naposledy zamestnaný od 28.5.2009 do 13.7.2009 v spoločnosti PAMAX plus, s. r. o., Nemocničná 1945/27, Dolný Kubín, IČO: 36408077, kde dosiahol nezistený príjem, naposledy bol dňa 25.2.2008 vyradený z evidencie na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny Ružomberok pre nespoluprácu, minimálne od roku 2010 sa nezdržuje na území Slovenskej republiky, kde sa vedie voči nemu viacero exekučných konaní, aj o vymoženie výživného, ale žije vo Veľkej Británii, kde má príjem postačujúci na platenie výživného, o svojho syna sa nezaujíma,

čím spáchal prečin zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1, ods. 3 písm. b) Tr. zák., s poukazom na § 138 písm. b) Tr. zák.

Za to bol odsúdený podľa § 207 ods. 3 Tr. zák., s prihliadnutím na § 38 ods. 2 Tr. zák. na trest odňatia slobody vo výmere 1 (jeden) rok. Podľa § 49 ods. 1 písm. a) Tr. zák. súd obžalovanému výkon trestu odňatia slobody podmienene odložil a podľa § 50 ods. 1 Tr. zák. súd obžalovanému určil skúšobnú dobu v trvaní 30 (tridsať) mesiacov. Podľa § 50 ods. 2 Tr. zák. súd obžalovanému uložil povinnosť, aby v skúšobnej dobe zaplatil zameškané výživné. Zároveň podľa § 285 písm. a) Tr. por. súd obžalovaného oslobodil spod obžaloby prokurátora, ktorou mu bolo kladené za vinu, že:

v úmysle zabezpečiť si bývanie pre seba a svoju rodinu v presne nezistený deň v polovici augusta 2009 v Ružomberku na ul. P. vylákal od poškodeného E. Y., nar. XX.X.XXXX, posledné trvalé bydlisko v O. - O., C. P. XXXX/XX, ktorý dňa XX.X.XXXX zomrel, sumu 4 300,- eur za účelom kúpy rodinného domu súpisného čísla XXX s príslušenstvom v obci L., okres B., zapísaného v Správe katastra Levice na liste vlastníctva č. XXX, ktorého majiteľom sa mal stať E. Y., pričom obžalovaný nedodrжал zmluvné podmienky ich ústnej dohody tým, že dňa 18.8.2009 v obci X. uzatvoril vo vlastnom mene spolu so svojou bývalou manželkou kúpnu zmluvu s O. E., rod. Y., nar. XX.X.XXXX, trvalé bydlisko v Y., B. Q. XX, v zastúpení jej manželom P. E., nar. XX.X.XXXX, bytom tamtiež, a na základe tejto kúpnej zmluvy sa stal v majiteľom rodinného domu súpisného čísla XXX, na parcele číslo 1546 v katastrálnom území obce L., aj parciel číslo 1547,1548, 1549/1 a 1549/2, pričom dohodnutú kúpnu cenu 3 960,- eur obžalovaný vyplatil z peňazí, ktoré mu na kúpu domu pre seba poskytol poškodený E. Y., ktorému, resp. jeho dcére a zákonnej dedičke J. B., rod. Y., nar. X.XX.XXXX, trvalé bydlisko v Y., Q. XXX/X, týmto konaním spôsobil škodu 4 300,- eur,

pretože nebolo dokázané, že sa stal skutok, pre ktorý je obžalovaný stíhaný.

Zo zápisnice o hlavnom pojednávaní z 25.9.2020 vyplýva, že po vyhlásení rozsudku, jeho odôvodnení a poučení o opravných prostriedkoch prokurátor uviedol, že žiada doručiť rozhodnutie. Obhajca obžalovaného uviedol, že žiada doručiť rozhodnutie. Obžalovaný sa hlavného pojednávania nezúčastnil, pretože voči nemu bolo vedené konanie proti ušlému.

Dňa 9.10.2020 okresnému súdu bolo doručené odvolanie obžalovaného, podané prostredníctvom obhajcu, proti výroku o vine. Odvolanie bolo podané aj proti konaniu, ktoré vyhláseniu rozsudku predchádzalo. V podanom odvolaní odvolateľ uviedol nasledovné argumenty:

„1. Nesprávnosť výroku:

Čin človeka, ktorý vykazuje znaky trestného činu, môže byť trestným činom len vtedy, ak je pokrytý zavinením. (§ 17 Trestného zákona). Preto malo byť dokazovanie zo strany obžaloby zamerané prioritne na to, či existuje zavinenie obžalovaného na tom, že neplnil vyživovaciu povinnosť. Pokiaľ považoval prokurátor a súd za významné skutočnosti, ktoré v skutkovej vete uvádzajú - že obžalovaný bol v evidencii uchádzačov o zamestnanie a bol z evidencie vyradený, že obžalovaný bol vo výkone trestu odňatia slobody a zrážky na výživné ústav nevykonával, aj keď vyživovaciu povinnosť obžalovaný nahlásil, tak bolo úlohou prokurátora preukázať príčinnú súvislosť medzi týmito skutočnosťami a neplnením vyživovacej povinnosti. Tým sa na hlavnom pojednávaní nikto nezaoberal. Ak uvedenú príčinnú súvislosť, teda zavinenie obžalovaného prokurátor nepreukázal, sú tieto skutočnosti úplne bezvýznamné a nemožno na nich založiť rozhodnutie o vine, ako to súd urobil. Úplne nenáležité je odôvodňovať odsudzujúci rozsudok (súd doslovne a nekriticky prevzal skutkovú vetu obžaloby) hmlistým a bezobsažným konštatovaním, že obžalovaný pokiaľ žil v Slovenskej republike, „nevyvíjal dostatočné úsilie na to, aby si našiel zamestnanie s takým príjmom, aby mohol riadne a pravidelne uhrádzať výživné ...“, keď o pracovných aktivitách obžalovaného nebol vykonaný žiadny dôkaz. Čo sa týka listinných dôkazov - správy Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Ružomberok, sú tieto rozporné, keď tento úrad v správe zo dňa 14.7.2016 uvádza, že obžalovaný bol z evidencie vyradený pre nespoluprácu a v ďalšej správe zo dňa 2.3.2020 tento úrad (a rovnaká vedúca oddelenia) uvádza, že obžalovaný počas evidencie riadne spolupracoval s úradom. Konštatovanie súdu, prevzaté z obžaloby, že obžalovaný „žije vo Veľkej Británii, kde má príjem postačujúci na platenie výživného...“, nie je podporené žiadnym, ale vôbec žiadnym dôkazom. Ani v prípravnom konaní a ani v konaní pred súdom nebol vykonaný (ani navrhnutý) žiadny dôkaz, ktorý by dokladal zárobkové pomery obžalovaného, či vôbec nejakú prácu má, či je telesne či duševne spôsobilý pracovať, či neleží v nemocnici alebo nejakom ústave a pod. Takže nie je jasné, v čom konkrétne má spočívať úmyselné zavinenie obžalovaného (a vôbec nejaké zavinenie), keď v obžalobe a ani v rozsudku nie je nijako, ale vôbec nijako špecifikované, je len formálne konštatované, bez akejkoľvek argumentácie. Okrem uvedeného obhajoba má aj výhrady ku skutkovej vete rozsudku prevzatej z obžaloby v tom zmysle, že v skutkovej vete nemá byť uvedená forma zavinenia, pretože sa jedná o záver právny a patrí do vety právnej. V skutkovej vete by mali byť uvedené okolnosti, z ktorých forma zavinenia vyplýva, pretože zo samotnej skutočnosti, že povinný neplatí výživné, nevyplýva, či tak čini úmyselne alebo z nedbanlivosti. V skutkovej vete nie je ale uvedené nič, z čoho by malo zavinenie a jeho forma vyplývať. Teda zavinenie, ako podstatná okolnosť, ktorá charakterizuje subjektívnu stránku trestného činu, v popise skutku uvedenom v skutkovej vete výroku rozsudku absentuje, keď v ňom nie je vyjadrené také skutkové zistenie, ktoré by svojím obsahom zodpovedalo tomu, či sa jednalo o konanie úmyselné priamo či nepriamo, alebo konanie nedbanlivostné vedome či nevedome. Aj trestné konanie vo veciach zanedbania povinnej výživy je konaním kontradiktórnym. Preto sa prokurátor nemôže len pasívne odvolávať na rozsudok o výživnom vydaný v civilnom konaní, zvlášť ak vopred vie, že trestný súd nie je rozhodnutím civilného súdu v otázke výšky výživného viazaný a civilný rozsudok vychádza z podstatne iného skutkového stavu ako obžaloba. Bolo preto povinnosťou prokurátora predložiť dôkazy, aké boli v rozhodnom období majetkové pomery obžalovaného a tým aj jeho možnosti plniť vyživovaciu povinnosť (§ 62 ods. 2 zákona o rodine). Na hlavnom pojednávaní však neboli produkované žiadne dôkazy o tom, že by obžalovaný bol v rozhodnom období schopný platiť výživné v takej výške, ako je uvedené v civilnom rozhodnutí. Podľa konštantnej judikatúry orgány činné v trestnom konaní a ani súd nie sú pri posudzovaní trestnej zodpovednosti za neplnenie zákonnej povinnosti vyživovať alebo zaopatrováť iného v zmysle § 207 o trestnom čine zanedbania povinnej výživy viazané rozhodnutím, v ktorom súd v občianskoprávnom konaní stanovil túto povinnosť a výšku výživného, pretože ide o otázku viny, pri posudzovaní ktorej súd v trestnom konaní nie je viazaný rozhodnutím súdu v občianskoprávnom konaní ani vtedy, keď tento súd už rozhodol, ale posudzuje túto otázku samostatne podľa ust. § 7 ods. 1 Trestného poriadku ako otázku predbežnú. Samotné zistenie, že osoba si neplní svoju zákonnú povinnosť vyživovať iného, ešte neznamená, že sa dopúšťa trestného činu zanedbania povinnej výživy podľa § 207 Trestného zákona. Pre vyslovenie záveru, že obvinený (obžalovaný) sa dopustil trestného činu podľa § 207 Trestného zákona, musí byť preukázaná aj subjektívna stránka skutkovej podstaty tohto trestného činu. Pri skúmaní zavinenia páchatel'a trestného činu podľa § 207 Trestného zákona, je potrebné vychádzať z jeho sociálnej, majetkovej a finančnej situácie, pričom treba náležite zistiť i dôvody, ktoré sa o túto jeho situáciu pričínili. Keďže nebolo preukázané naplnenie subjektívnej stránky skutkovej podstaty tohto trestného činu už v prípravnom konaní, prichádzal podľa názoru obhajoby do úvahy postup podľa § 215 ods. 1 Trestného

poriadku, v prípade preskúmania obžaloby postup podľa ust. § 241 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, a pokiaľ bolo vykonané hlavné pojednávanie, postup podľa ust. § 285 písm. b) Trestného poriadku.

Pre právne posúdenie veci má význam aj skutkové zistenie, že ako obžalovaný G. J. (povinný) tak aj jeho syn mal. G. J. (oprávnený) sa nachádzali v roku 2017 počas prázdnin v Spojenom kráľovstve Veľkej Británie a Severného Írska, teda v mimo územia Slovenskej republiky. Pokiaľ bol obžalovaný (povinný) v zahraničí a oprávnený na Slovensku, držala pôsobnosť Trestného zákona územná pôsobnosť podľa ust. § 3 TZ, keďže následok nastal na území SR. Pokiaľ boli ako obžalovaný (povinný) tak aj jeho mal. syn (oprávnený) mimo územia Slovenskej republiky, držala pôsobnosť Trestného zákona osobná pôsobnosť podľa ust. § 4 TZ. Ale trestný čin zanedbania povinnej výživy je pokračovacím trestným činom, pričom do 31.7.2019 Trestný zákon v ust. § 122 ods. 10 z pokračovacích Trestných činov vylučoval čiastkové útoky spáchané mimo územia Slovenskej republiky (posledná veta za bodkočiarkou, v súčasnosti už zrušená). To znamená, že všetky útoky mimo územia Slovenskej republiky (konanie i následok majú nastať mimo územia SR) spáchané do 31.7.2019 boli samostatnými skutkami. Teda neplnenie vyživovacej povinnosti obžalovaného cez prázdniny roku 2017, mesiace júl a august, keď bol syn obžalovaného na prázdninách u obžalovaného v Anglicku, bola samostatným skutkom, pričom dĺžka neplnenia vyživovacej povinnosti nepresiahla vtedy vyžadované tri mesiace, teda sa nejednalo o trestný čin. Túto dobu - júl a august 2017 je preto potrebné zo skutkovej vety vypustiť.

2. Porušenie ustanovení o konaní:

Podľa ust. § 359 Trestného poriadku v konaní proti ušlému musí mať obvinený vždy obhajcu. Ten má rovnaké práva ako obvinený.

Z ust. § 257 ods. 1 Trestného poriadku vyplýva, že urobiť vyhlásenie o vine je právom obžalovaného. Ak má obhajca rovnaké práva ako obvinený, má obhajca aj právo urobiť za obžalovaného vyhlásenie o vine.

Súd vyzval obhajcu na podanie stanoviska k obžalobe (§ 256 ods. 1 TP), kde obhajca vyhlásil že sa nevyjadruje. Súd ale neumožnil obhajcovi urobiť vyhlásenie o vine (§ 257 TP). Podľa názoru obhajoby súd bol povinný obhajcu v rozsahu ust. § 257 TP aj poučiť, i keď sa predpokladá, že obhajca poučenie nepotrebuje, vzhľadom ku konklúzii práv obžalovaného a obhajcu založenú ust. § 359 veta druhá Trestného poriadku bol súd povinný vykonať aj poučenie.

Vyhlásenie o vine môže byť poľahčujúcou okolnosťou v zmysle ust. § 36 písm. 1) Trestného poriadku. Môže preto ovplyvniť správnosť výroku o treste.

Obžalovaný preto navrhuje, aby odvolací súd podľa ust. § 321 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku napadnutý rozsudok čo do odsudzujúceho výroku zrušil a sám vo veci podľa ust. § 285 písm. a) Trestného poriadku rozhodol tak, že obžalovaného spod obžaloby oslobodzuje, pretože nebolo dokázané že sa stal skutok, ktorý je predmetom obžaloby, keďže nebolo preukázané zavinenie obžalovaného na priebehu skutkového deja.“

Dňa 11.11.2020 okresnému súdu bolo doručené vyjadrenie prokurátora k odvolaniu obžalovaného, v ktorom uviedol nasledovné:

„Napadnutý prvostupňový rozsudok, ktorým súd uznal obž. G. J. vinným zo spáchania prečinu zanedbania povinnej výživy podľa § 207 odsek 1, 3 písm. b) Trestného zákona s použitím ustanovenia § 138 písm. b) Trestného zákona a uložil mu trest odňatia slobody vo výmere 1 rok s podmieneným odkladom na skúšobnú dobu 30 mesiacov a s povinnosťou zaplatiť počas nej zameškané výživné, považujem vo výroku o vine i treste za správny a zákonný, pričom sa stotožňujem so skutkovými a právnymi závermi súdu, sformulovanými v písomnom odôvodnení tohto rozsudku. Podané odvolanie obhajcu obžalovaného preto navrhujem podľa § 319 Trestného poriadku zamietnuť ako nedôvodné. Pokiaľ ide o výrok prvostupňového rozsudku, ktorým bol obžalovaný podľa § 285 písm. a) Trestného poriadku oslobodený spod obžaloby pre prečin podvodu podľa § 221 odsek 1, 2 Trestného zákona a proti ktorému odvolanie nebolo podané, toto rozhodnutie akceptujem.“

Z hľadiska procesného odvolací súd postupoval podľa § 326 ods. 1 písm. b) Tr. por., pretože napadnutý rozsudok trpí vadami, ktoré nemožno odstrániť na verejnom zasadnutí.

Krajský súd, ako súd odvolací, predtým, ako začal plniť svoju preskúmovaciu povinnosť podľa § 317 Tr. por., zistil, že odvolanie obžalovaného bolo podané včas, v lehote stanovenej § 309 Tr. por., odvolanie obžalovaného je odvolaním podaným oprávnenou osobou v zmysle § 307 ods. 1 písm. b) Tr. por., obsah odvolania spĺňa náležitosti stanovené § 311 ods. 1, ods. 2 Tr. por. Krajský súd zároveň zistil,

že nedošlo k vzdaniu sa práva na podanie odvolania alebo k späťvzatiu podaného odvolania v zmysle § 312 Tr. por., a preto odvolací súd nepostupoval podľa § 316 ods. 1 Tr. por.

Podľa § 317 ods. 1 Tr. por. ak nezamietne odvolací súd odvolanie podľa § 316 ods. 1 alebo nezruší rozsudok podľa § 316 ods. 3, preskúma zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolateľ podal odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo. Na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané, prihliadne len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por.

Odvolací súd po oboznámení sa s dôvodmi odvolania obžalovaného a po vyhodnotení všetkých relevantných skutočností dospel k záveru, že odvolanie obžalovaného G. J. je dôvodné. Krajský súd preskúmaním napadnutého rozsudku zistil, že rozhodnutie okresného súdu je pre krajský súd nepreskúmateľné pre nejasnosť a neúplnosť jeho skutkových zistení a súčasne, keď okresný súd sa nevysporiadal so všetkými okolnosťami významnými pre rozhodnutie, čím sú tu dané zákonné dôvody podľa § 321 ods. 1 písm. b) Tr. por. na zrušenie napadnutého rozsudku.

Podľa § 2 ods. 10 Tr. por. orgány činné v trestnom konaní postupujú tak, aby bol zistený skutkový stav vecí, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti, a to v rozsahu nevyhnutnom na ich rozhodnutie. Dôkazy obstarávajú z úradnej povinnosti. Právo obstarávať dôkazy majú aj strany. Orgány činné v trestnom konaní s rovnakou starostlivosťou objasňujú okolnosti svedčiace proti obvinenému, ako aj okolnosti, ktoré svedčia v jeho prospech, a v oboch smeroch vykonávajú dôkazy tak, aby umožnili súdu spravodlivé rozhodnutie.

Trestný poriadok teda ustanovuje, že primárnym cieľom zásady náležitého zistenia skutkového stavu vecí je umožniť súdu spravodlivé rozhodnutie. Súvisí to s predmetom zákona a jeho účelom, ktorým je náležité zistenie trestných činov a spravodlivé potrestanie páchatel'ov a uskutočnenie spravodlivého procesu.

Podľa § 2 ods. 12 Tr. por. orgány činné v trestnom konaní a súd hodnotia dôkazy získané zákonným spôsobom podľa svojho vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo i v ich súhrne nezávisle od toho, či ich obstaral súd, orgány činné v trestnom konaní alebo niektorá zo strán.

Orgány činné v trestnom konaní a súd teda hodnotia dôkazy podľa svojho vnútorného presvedčenia (voľného uváženia), ktoré však neznamená možnosť ľubovôle z ich strany, ale musí byť založené na logickom úsudku vyplývajúcom zo starostlivého uváženia všetkých dôkazov získaných a vykonaných zákonným spôsobom.

Hodnotenie dôkazov súdom sa musí premietnuť aj do odôvodnenia rozsudku, pričom podľa § 168 ods. 1 Tr. por. ak rozsudok obsahuje odôvodnenie, súd v ňom stručne uvedie, ktoré skutočnosti vzal za dokázané, o ktoré dôkazy svoje skutkové zistenia opiera a akými úvahami sa spravoval pri hodnotení vykonaných dôkazov, najmä ak si navzájom odporujú. Z odôvodnenia musí byť zrejmé, ako sa súd vyrovnal s obhajobou, prečo nevyhovel návrhom na vykonanie ďalších dôkazov a akými právnymi úvahami sa spravoval, keď posudzoval dokázané skutočnosti podľa príslušných ustanovení zákona v otázke viny a trestu. Ak rozsudok obsahuje ďalšie výroky, treba odôvodniť aj tieto výroky.

Právo na spravodlivé prejednanie vecí zahŕňa tiež právo strán konania na odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Je korelátom práva strán konania prednášať návrhy, argumenty a námietky, aby na ne dostali primeranú odpoveď. Nutnosť odôvodniť súdne rozhodnutie je daná rovnako vo verejnom záujme, pretože je jednou zo záruk, že výkon spravodlivosti nie je arbitrárny, neprehľadný, ale že rozhodovanie súdu je kontrolovateľné verejnosťou. Je rovnako predpokladom toho, aby strany konania mohli účinne uplatňovať opravné prostriedky, ktoré majú k dispozícii.

Odvolací súd primárne konštatuje, že skutkové zistenia, na ktorých súd prvého stupňa založil svoj odsudzujúci rozsudok, nie sú logicky odôvodnené a zároveň sa odvolací súd ani nemôže stotožniť s úvahami právneho charakteru, na ktorých súd prvého stupňa založil svoj odsudzujúci rozsudok.

V danom prípade bola na obžalovaného podaná obžaloba a napadnutým rozsudkom bol uznaný vinným z prečinu zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1, ods. 3 písm. b) Tr. zák., s poukazom na §

138 písm. b) Tr. zák., nakoľko obžalovaný najmenej dva mesiace v období dvoch rokov si úmyselne neplnil zákonnú povinnosť vyživovať iného a takýto skutok spáchal závažnejším spôsobom konania - po dlhší čas.

Objektom trestného činu zanedbania povinnej výživy je nárok na výživu, ktorý vyplýva zo Zákona o rodine. Objektívna stránka tohto trestného činu spočíva v konaní páchatel'a, ktorý najmenej dva mesiace v období dvoch rokov neplní, čo aj z nedbanlivosti, zákonnú povinnosť vyživovať iného alebo zaopatrovávať iného (§ 207 ods. 1 Tr. zák.) alebo v konaní páchatel'a, ktorý sa najmenej dva mesiace v období dvoch rokov úmyselne vyhýba plneniu svojej vyživovacej zákonnej povinnosti vyživovať alebo zaopatrovávať iného (§ 207 ods. 2 Tr. zák.). Zo subjektívnej stránky zavinenie vyjadrené vo forme „čo aj z nedbanlivosti“ (odsek 1) pripúšťa zavinenie nielen úmyselné, ale aj z nedbanlivosti. Zo subjektívnej stránky sa v odseku 2 vyžaduje úmyselné zavinenie.

Z výroku napadnutého odsudzujúceho rozsudku je zrejmé, že súd prvého stupňa obžalovaného G. J. uznal vinným z prečinu zanedbania povinnej výživy v podstate na tom skutkovom základe, že napriek zákonnej povinnosti vyživovať svoje maloleté dieťa, ktorej rozsah mu bol určený rozsudkom Okresného súdu Ružomberok, sp. zn. 5C/257/2007 zo dňa 6.12.2007, právoplatným dňa 7.1.2008, v sume 702,- Sk (23,30 eur) mesačne vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky dieťaťa, následne v období od 1.7.2008 do 12.5.2015 bola výška výživného posudzovaná ako predbežná otázka, a to v sumách uvedených v popise skutku napadnutého rozsudku a následne počnúc od 13.5.2015, bol obžalovaný povinný platiť výživné na maloletého v sume 85,- eur mesačne vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky. a to na základe rozsudku Okresného súdu Ružomberok, sp.zn. 7P/66/2014 zo dňa 28.4.2015, túto povinnosť si neplní pravidelne od 7.1.2008 do 25.9.2020 (s výnimkou úhrad výživného uvedených v popise skutku napadnutého rozsudku) a takto konal napriek tomu, že si bol vedomý svojej vyživovacej povinnosti, nevyvíjal dostatočné úsilie zamestnať sa s pravidelným príjmom, minimálne od roku 2010 sa zdržuje vo Veľkej Británii, kde má postačujúci príjem na platenie výživného, čím mu za obdobie od 7.1.2008 do 25.9.2020 vznikol dlh na výživnom voči maloletému dieťaťu vo výške 6 243,10 eur.

Z obsahu skutku napadnutého rozsudku je možné konštatovať, že obžalovaný v období od 25.9.2007 do 16.1.2008 sa nachádzal vo výkone trestu odňatia slobody, kde nenahlásil vyživovaciu povinnosť na svojho syna. V období od 19.6.2008 do 5.2.2009 si rovnako vykonával trest odňatia slobody, kde nahlásil svoju vyživovaciu povinnosť a bol zaradený do práce, ale zrážky mu neboli vykonávané. V období od 28.5.2009 do 13.7.2009 bol zamestnaný v spoločnosti PAMAX plus, s.r.o., kde dosiahol nezistený príjem. Dňa 25.2.2008 bol vyradený z evidencie uchádzačov o zamestnanie pre nespoluprácu a minimálne od roku 2010 sa zdržuje v zahraničí, kde dosahuje príjem postačujúci na platenie výživného.

Z vyššie uvedeného teda vyplýva, že okresný súd zavinené neplnenie vyživovacej povinnosti obžalovaným v dobe od 7.1.2008 do 25.9.2020 vzhliadol v tom, že obžalovaný si súdom určenú vyživovaciu povinnosť v stanovenej mesačnej výške neplnil napriek tomu, že v rokoch 2008-2010 neboli zistené žiadne prekážky, ktoré by mu bránili nájsť si prácu s dostatočným príjmom, a od roku 2010, kedy sa zdržuje mimo Slovenskej republiky, má postačujúci príjem na platenie výživného, ale toto výživné neplatí.

Takýto záver súdu však nemá oporu vo vykonanom dokazovaní.

Z obsahu spisu vyplynulo, že obžalovaný bol v období do 16.1.2008 vo výkone trestu odňatia slobody, kedy nenahlásil vyživovaciu povinnosť, bol pracovne zaradený, ale zrážky mu vykonávané neboli (č.l. 235). Bol v evidencii uchádzačov o zamestnanie od 17.1.2008 do 25.2.2008, kedy bol z tejto evidencie vyradený pre nespoluprácu (č.l. 213). V období od 1.3.2008 do 20.3.2008 bol zamestnaný, kedy dosahoval nezistený príjem (č.l. 232). V ďalšom bolo zistené, že v období od 12.3.2008 do 31.3.2008 poberal nemocenské dávky vo výške 3 023,90 Sk, v období od 1.4.2008 do 30.4.2008 vo výške 8 247,00 Sk, v období od 1.5.2008 do 31.5.2008 vo výške 8 521,90 Sk a v období od 1.6.2008 do 18.6.2008 vo výške 4 948,20 Sk (č.l. 234). V období od 19.6.2008 do 5.2.2009 bol vo výkone trestu odňatia slobody, pričom vyživovaciu povinnosť nahlásil, pracovne bol zaradený, ale zrážky mu neboli vykonávané (č.l. 235). V období od 28.5.2009 do 13.7.2009 bol zamestnaný, kedy dosahoval nezistený príjem (č.l. 232). Ďalej bolo zistené, že obžalovaný G. J. sa

približne od roku 2010 nenachádza na území Slovenskej republiky a s najväčšou pravdepodobnosťou sa zdržuje vo Veľkej Británii, kde pravdepodobne dosahuje postačujúci príjem.

V prvom rade je potrebné uviesť, že okresný súd nekritickým prevzatím skutkovej vety z obžaloby zahrnul do celého stíhaného obdobia aj časové úseky, počas ktorých v spise absentuje dôkaz o akejkolvek informácii o obžalovanom a jeho príjmoch. V spise absentuje dôkaz o výške príjmu obžalovaného v období od 1.3.2008 do 20.3.2008 a v období od 28.5.2009 do 13.7.2009, kedy bol obžalovaný zamestnaný, nakoľko zo správy Sociálnej poisťovne nebol zistený konkrétny príjem obžalovaného. V spise tiež absentuje dôkaz o príjmoch za obdobie od 5.2.2009 (kedy bol obžalovaný prepustený z výkonu trestu) do 28.5.2009 (kedy podľa správy Sociálnej poisťovne začal poberať príjem). V spise nie je žiadnym spôsobom preukázaný príjem obžalovaného od 13.7.2009 (dokedy bol podľa správy Sociálnej poisťovne zamestnaný) minimálne do konca roku 2009. Rovnako je potrebné uviesť, že v spise absentuje akýkoľvek dôkaz o zárobkovej činnosti obžalovaného v čase po roku 2010, teda aký príjem mal obžalovaný v tomto období a či vôbec mal nejaký príjem (odvolaciemu súdu je síce zrejmé, že orgány činné v trestnom konaní sa pokúsili túto skutočnosť preverovať formou právnej pomoci, a to výsluchom v tom čase obvineného, avšak tento poznatok o príjme v tom čase obvineného sa im zistiť nepodarilo, uvedené však nemôže byť na ujmu obžalovanému, ktorému musí byť vina preukázaná bez akýchkoľvek vážnejších pochybností). Ďalšie konkrétne poznatky o obžalovanom po tomto dátume z vykonaného dokazovania nevyplynuli.

Z vyššie uvedeného je zrejmé, že okresný súd paušálne celé stíhané obdobie pokryl zavinením obžalovaného bez toho, aby to vyplývalo aj z vykonaného dokazovania.

Subjektívna stránka trestného činu, v prejednávanej príhode zavinenie, či už úmyselné v zmysle ustanovenia § 15 Tr. zák., alebo nedbanlivostné podľa § 16 Tr. zák., musí byť preukázané zadováženými dôkazmi tak ako ktorákoľvek iná obligatórna zložka trestného činu. Zavinenie páchatela trestného činu najčastejšie je možné zistiť z jeho výsluchu a ak z akéhokoľvek dôvodu nie je možné takýto výsluch páchatela uskutočniť, potom je možné zavinenie odvodiť z okolností prípadu. Pri zisťovaní okolností, ktoré majú význam pre záver o zavinení, nemožno vopred prikladať osobitný význam žiadnemu dôkaznému prostriedku, ale zavinenie a jeho formu treba vyvodzovať zo všetkých konkrétnych okolností, za ktorých bol trestný čin spáchaný, a zo všetkých dôkazov významných z tohto hľadiska, vrátane priznania sa obvineného, pokiaľ existuje.

Samotné zistenie, že otec neprispieva svojmu maloletému synovi na výživu v plnej výške, ešte neznamená, že sa dopustil trestného činu zanedbania povinnej výživy v zmysle ustanovenia § 207 Tr. zák. Pre vyslovenie záveru, že obžalovaný sa dopustil trestného činu zanedbania povinnej výživy, je potrebné mať u tohto obžalovaného preukázanú aj subjektívnu stránku, a to formu zavinenia, či už úmyselného alebo nedbanlivostného konania. Keďže obžalovaný nebol vypočutý, z jeho výsluchu nemohlo byť zistené, akého konania, teda v akej forme nastala u neho subjektívna stránka trestného činu a taktiež v trestnom konaní nebol zadovážený žiadny dôkaz, resp. preukázaná okolnosť, z ktorej by bolo možné úmysel páchatela odvodiť. Neboli zistené jeho majetkové pomery, teda či vlastní hnutelné alebo nehnuteľné veci, nebol zistený jeho zamestnávateľ, či vôbec pracuje a aký má príjem. V konečnom dôsledku nebolo ani zistené, či obžalovaný vôbec ešte žije. Bez preukázania týchto skutočností a okolností prípadu nie je možné obžalovaného uznať za vinného v zmysle obžaloby prokurátora.

Za takejto dôkaznej situácie sa odvolací súd stotožňuje s odvolacou námietkou obhajcu obžalovaného, že s poukazom na dôkazy vykonané na hlavnom pojednávaní nie je možné spoľahlivo a bez akýchkoľvek vážnejších pochybností konštatovať zavinené neplnenie vyživovacej povinnosti obžalovaným v celom predmetnom období, ako to učinil okresný súd v rámci odsudzujúceho rozsudku. Ako už bolo uvedené vyššie, nie je zrejmé, či obžalovaný po roku 2010 mal pravidelný príjem, z ktorého by mohlo byť v jeho možnostiach a schopnostiach plniť si vyživovaciu povinnosť na maloletého syna. Pokiaľ bolo ďalej okresným súdom v skutku konštatované, že obžalovaný v rokoch 2008 až 2009 nevyvíjal dostatočné úsilie, aby si našiel zamestnanie s riadnym príjmom, ani takéto konštatovanie súdu nebolo spoľahlivo preukázané, keď z vykonaného dokazovania na hlavnom pojednávaní sú zrejmé len čiastkové poznatky o obžalovanom a jeho zárobkových pomeroch. Žiadny z vykonaných dôkazov nepreukazuje skutočnosť, že obžalovaný nevyvíjal dostatočné úsilie zamestnať sa s riadnym príjmom. Okresný súd sa teda dôsledne nevysporiadal s otázkou možnosti a schopnosti obžalovaného plniť si svoju vyživovaciu

povinnosť počas celého obdobia uvedeného v skutku rozsudku od 7.1.2008 až do vyhlásenia rozsudku tak, aby bolo možné spoľahlivo a bez akýchkoľvek vážnejších pochybností konštatovať zavinenie neplnenie vyživovacej povinnosti obžalovaným.

K odvolacej námietke obhajcu obžalovaného, že okresný súd bol povinný umožniť obhajcovi obžalovaného urobiť vyhlásenie v zmysle § 257 ods. 1 Tr. por., pretože podľa § 359 Tr. por. obvinený musí mať v konaní proti ušlému vždy obhajcu a ten má rovnaké práva ako obvinený, je potrebné uviesť, že toto právo je osobnostné právo obžalovaného, ktoré prináleží výhradne obžalovanému. Ustanovenie § 359 Tr. por. nie je možné vykladať doslovne tak, že obhajca obžalovaného má každé jedno právo, ktoré prináleží obžalovanému podľa Trestného poriadku. Je zrejmé, že obhajca obžalovaného nemôže vypovedať ku skutku, ktorý sa kladie obžalovanému za vinu obžalobou. Právo obžalovaného vyjadriť sa ku všetkým skutočnostiam, ktoré sa mu kladú za vinu, patrí jedine obžalovanému a platí, že obhajca sa nemôže v mene obžalovaného vyjadrovať k týmto skutočnostiam. Všeobecne je právo obžalovaného vyjadriť sa v zmysle § 257 ods. 1 Tr. por. súčasťou výsluchu obžalovaného na hlavnom pojednávaní, je preto bezpečné vysloviť záver, že vyjadrenie obžalovaného o vine, resp. nevine je spojené priamo s výsluchom obžalovaného, a preto aj toto právo patrí výhradne obžalovanému. Nie je totiž možné, aby obhajca bez vysloveného súhlasu obžalovaného vyhlásil, že obžalovaný je vinný. Podstatou konania proti ušlému je to, že obžalovaný nie je v priamom kontakte so súdom, ale ani s vlastným obhajcom, preto nemôže svojmu obhajcovi prejavíť vôľu vyhlásiť vinu za stíhaný skutok. Vôľa obhajcu vyhlásiť to, že obžalovaný je vinný zo spáchaného skutku, by teoreticky mohla byť v neprospech obžalovaného, nakoľko obžalovaný by v konaní pred súdom mohol popierať svoju vinu až do ukončenia trestného stíhania a bolo by úlohou súdu preukazovať obžalovanému vinu. Krajský súd si je vedomý pozitívnych dôsledkov vyhlásenia viny obžalovaným (poľahčujúca okolnosť, zníženie trestu o jednu tretinu pri analogickom aplikovaní mimoriadneho zníženia trestu), ale oprávnenia obhajcu obžalovaného, ktorý je na úteku, nemožno vykladať paušálne a v tomto prípade nie je jednoznačné, či vyhlásenie obhajcu obžalovaného o tom, že obžalovaný je vinný zo stíhaného skutku, by bolo v prospech obžalovaného.

Z vyššie uvedených dôvodov krajský súd nemal inú možnosť, len zrušiť napadnutý rozsudok a uložiť okresnému súdu, aby v predmetnej veci znovu konal a rozhodol. Krajský súd nemohol reparovať pochybenie okresného súdu, preskúmať napadnutý rozsudok a po splnení prieskumnej povinnosti vo veci rozhodnúť, nakoľko rozsudok okresného súdu je nepreskúmateľný, pretože okresný súd sa nevysporiadal so všetkými okolnosťami významnými pre rozhodnutie a tiež nevykonával dokazovanie v rozsahu potrebnom pre náležité rozhodnutie o zavinenom neplnení vyživovacej povinnosti obžalovaným v posudzovanom období. Doplnenie dokazovania krajským súdom vo vyššie uvedenom rozsahu by pritom mohlo viesť k iným skutkovým záverom.

Krajský súd dospel k záveru, že rozsudok súdu prvého stupňa napadnutý odvolaním obžalovaného trpí vadami, ktoré zákonodarca predpokladá v ustanovení § 321 ods. 1 písm. b) Tr. por., a preto krajskému súdu neostávalo nič iné, len rozsudok zrušiť a vrátiť mu vec na nové prejednanie a rozhodnutie postupom podľa § 322 ods. 1 Tr. por.

V rámci ďalšieho postupu bude preto povinnosťou okresného súdu dôsledne skúmať, či v už uvádzanom období možno u obžalovaného spoľahlivo a bez akýchkoľvek vážnejších pochybností konštatovať zavinenie neplnenie vyživovacej povinnosti. Odvolací súd zároveň okresnému súdu dáva do pozornosti zákaz zmeny k horšiemu, nakoľko odvolanie v predmetnej veci nebolo podané v neprospech obžalovaného G. J. (§ 327 ods. 2 Tr. por.) Krajský súd v aktuálnom štádiu konania nekonštatuje absenciu dokazovania, ktorá skutočnosť však neznamená, že ak strany konania obstarajú nové dôkazy a navrhnu ich vykonanie, súd prvého stupňa, pokiaľ to uzná za vhodné, dokazovanie nedoplní. Odvolanie obžalovaného krajský súd vyhodnotil ako dôvodné, keď zrušil napadnutý rozsudok a vrátil vec okresnému súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Podľa § 327 ods. 1 Tr. por. súd, ktorému vec bola vrátená na nové prejednanie a rozhodnutie, je viazaný právnym názorom, ktorý vyslovil vo svojom rozhodnutí odvolací súd, a je povinný vykonať úkony a dôkazy, ktorých vykonanie odvolací súd nariadil.

Právnym názorom treba rozumieť názor odvolacieho súdu vyslovený v otázke procesného aj hmotného práva.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.